

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 278/2019-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Mojmíra Mamojku prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Peter Rak, s. r. o., Masarykova 13, Prešov, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Rak, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 14/2013 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 14/2013 porušené boli.

2. Okresnému súdu Košice II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 14/2013 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré j e mu Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatit' do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 415,51 € (slovom štyristopätnásť eur a päťdesiatjeden centov) na účet jeho právneho zástupcu Advokátskej kancelárie Peter Rak, s. r. o., Masarykova 13, Prešov, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej s'ťažnosti, argumentácia [REDAKOVANÉ]

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. apríla 2019 doručená ústavná s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Rakom, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 14/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľ v procesnom postavení žalobcu vo 4. rade spolu s troma ďalšími žalobcami podal 13. februára 2013 žalobu o ochranu osobnosti, ktorou sa domáhal proti žalovanému poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti náhrady ujmy za neoprávnený zásah do ich osobnostných práv spôsobený smrťou ich rodinného príslušníka, a to vo forme ospravedlnenia a peňažnej satisfakcie. S'ťažovateľ vytýka okresnému súdu viaceré okolnosti, ktoré majú podľa neho ilustrovať jeho

neefektívny postup. Sťažovateľ vyslovene poukázal na situáciu, keď mu okresný súd zaslal vyjadrenie žalovanej strany až po dvoch rokoch od jeho doručenia okresnému súdu (vyjadrenie doručil žalovaný okresnému súdu 25. novembra 2013 a sťažovateľovi bolo doručené až 29. decembra 2015). Za neefektívne považuje sťažovateľ aj to, že znalecké dokazovanie nariadil okresný súd až po troch rokoch od podania žaloby. Sťažovateľ taktiež poukázal na skutočnosť, že okresný súd zrušil pojednávanie nariadené na 1. február 2016 práve pre účely nariadenia znaleckého dokazovania, ale znalca ustanovil uznesením až 12. októbra 2016, teda viac ako 8 mesiacov po zrušení nariadeného pojednávania. Na záver poukázal sťažovateľ na fakt, že v predmetnom prípade ani po šiestich rokoch od podania žaloby nebolo uskutočnené ani jediné pojednávanie.

3. Sťažovateľ sa domáha aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 €. Výšku uplatneného finančného zadosťučinenia odôvodnil tým, že smrť jeho bratranca natrvalo negatívne zasiahla do jeho osobného i spoločenského života a neskončené súdne konanie mu túto tragickú udalosť iba pripomína.

4. Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vydal tento nález:

„1. Základné právo garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 37C/14/2013 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 37C/14/2013 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- Eur ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 415,51 Eur, ktorú je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcovi Advokátska kancelária Peter Rak, s. r. o. so sídlom Masarykova 13, Prešov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Procesný postup ústavného súdu, chronológia úkonov okresného súdu v napadnutom konaní, vyjadrenie odporcu k ústavnej sťažnosti a replika sťažovateľa

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 278/2019-18 z 25. júna 2019 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

6. Ústavný súd výzvou z 9. júla 2019 vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Predseda okresného súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 26. júla 2019 uznal, že v napadnutom konaní došlo v určitých úsekoch k obdobiam nečinnosti. Predseda okresného súdu zároveň poukázal na nedostatočnú personálnu situáciu na okresnom súde a uviedol, že reštančné veci na danom súde súvisia práve s jeho celkovým personálnym stavom. Napokon uviedol, že priesťahy v predmetnom konaní sú objektívneho charakteru a ich posúdenie nechal na rozhodnutí ústavného súdu. V pripojenom vyjadrení zákonný sudca uznal, že zo strany súdu v napadnutom konaní došlo k chybám, ktoré mali za následok predĺženie tohto konania. Taktiež poukázal aj na zložitosť konania, svoju pracovnú vyťaženosť a vyslovil prísľub, že vec rozhodne v najkratšom možnom čase.

7. Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 37 C 14/2013 zistil, že v napadnutom konaní vykonal okresný súd dosiaľ tieto úkony:

- Dňa 13. februára 2013 doručili žalobcovia okresnému súde žalobu o ochranu osobnosti.

- Dňa 17. apríla 2013 zaslal okresný súd žalobcom výzvy na zaplatenie súdneho poplatku.

- Dňa 6. mája 2013 doručili žalobcovia okresnému súde žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov.

- Dňa 4. júna 2013 okresný súd zisťoval výzvami adresovanými viacerým subjektom majetkové pomery žalobcov.

- V dňoch 14. júna až 15. júla 2013 boli okresnému súdu doručené odpovede na jeho výzvy týkajúce sa majetkových pomerov žalobcov.

- Dňa 12. novembra 2013 zaslal okresný súd žalobu žalovanej strane.

- Dňa 25. novembra 2013 doručil žalovaný okresnému súdu vyjadrenie k žalobe.

- Dňa 20. februára 2014 bol okresnému súdu doručený návrh žalovanej strany, aby povolil prístupenie poisťovne ako vedľajšieho účastníka do konania na žalovanej strane.

- Dňa 4. marca 2014 okresný súd zaslal ďalšie výzvy na zisťovanie majetkových pomerov žalobcov.

- V dňoch 31. marca až 5. mája 2014 boli okresnému súdu doručené odpovede na jeho ďalšie výzvy týkajúce sa majetkových pomerov žalobcov.

- Dňa 27. júna 2014 vydal okresný súd uznesenia o čiastočnom oslobodení žalobcov od platenia súdnych poplatkov za žalobný návrh.

- Dňa 19. augusta 2014 poisťovňa žalovanej strany súhlasila so svojím vstupom do konania.

- Dňa 9. septembra 2014 okresný súd vyzval žalobcov, aby sa vyjadrili k vstupu vedľajšieho účastníka (poisťovne, pozn.) do konania.

- Dňa 12. októbra 2014 okresný súd doručil žalobu vedľajšiemu účastníkovi.

- Dňa 28. mája 2015 predložili žalobcovia okresnému súdu znalecký posudok.

- Dňa 24. augusta 2015 žalobcovia žiadali, aby okresný súd nariadil pojednávanie.

- Dňa 17. decembra 2015 okresný súd nariadil pojednávanie na 1. február 2016.

- Dňa 7. januára 2016 sa žalovaný vyjadril k znaleckému posudku žalobcov.

- Následne bolo pojednávanie nariadené na 1. február 2016 zrušené pre účely nariadenia znaleckého dokazovania.

- Dňa 5. februára 2016 žalovaný doručil okresnému súdu otázky na znalca.

- Dňa 3. marca 2016 žalobcovia doručili okresnému súdu svoje otázky na znalca.

- Dňa 12. októbra 2016 okresný súd ustanovil znalca z príslušného odboru pre účely vyhotovenia znaleckého posudku.

- Dňa 3. januára 2017 okresný súd zaslal súdny spis ustanovenému znalcovi.

- Dňa 17. februára 2017 vedľajší účastník na žalovanej strane oznámil okresnému súdu z dôvodu procesnej bezpečnosti v dôsledku právnej úpravy, že v predmetnom konaní naďalej vystupuje popri žalovanom na jeho strane ako intervenient.

- Dňa 27. februára 2017 ustanovený znalec požiadal okresný súd o doplnenie listinných podkladov potrebných na vyhotovenie znaleckého posudku.

- Dňa 27. novembra 2017 okresný súd vydal uznesenie, ktorým nariadil žalovanému, aby ustanovenému znalcovi poskytoval potrebnú súčinnosť.

- Dňa 28. decembra 2017 žalovaný oznámil okresnému súdu, že znalcovi poskytuje všetku potrebnú súčinnosť.

- Dňa 8. januára 2018 žalobcovia (okrem sťažovateľa, pozn.) žiadali okresný súd o urýchléné konanie.

- Dňa 26. apríla 2018 okresný súd urgoval ustanoveného znalca na predloženie znaleckého posudku.

- Dňa 25. októbra 2018 okresný súd uznesením uložil znalcovi poriadkovú pokutu vo výške 150 €.

- Dňa 26. októbra 2018 okresný súd zaslal znalcovi ďalšiu urgenciu.

- Dňa 4. februára 2019 okresný súd zaslal podnet Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky na preskúmanie postupu ustanoveného znalca v predmetnom konaní pri výkone znaleckej činnosti a zároveň zaslal druhú urgenciu znalcovi.

- Dňa 3. mája 2019 okresný súd uznesením zrušil svoje predošlé uznesenie o ustanovení znalca a vyzval znalca na vrátenie súdneho spisu.

- Dňa 31. mája 2019 znalec vrátil okresnému súdu súdny spis.

- Dňa 10. júna 2019 okresný súd stanovil termín súdneho pojednávania na 14. október 2019.

8. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd prípisom z 31. júla 2019 vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby v prípade, ak by to považoval za potrebné, zaujal stanovisko k vyjadreniu okresného súdu, ktoré mu v prílohe zaslal. Sťažovateľ zotrval na podanej ústavnej sťažnosti v plnom rozsahu a zároveň súhlasil s upustením od ústneho pojednávania pred ústavným súdom.

9. Predseda okresného súdu súhlasil s upustením od ústneho pojednávania v dopĺňujúcom podaní doručenom ústavnému súdu 12. augusta 2019. Ústavný súd preto so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej

veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

IV.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

16. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 14/2013 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

18. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

19. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení zákona č. 99/1963 Zb.

Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti už vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

20. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú

- právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje,
- správanie účastníka súdneho konania a
- postup samotného súdu.

Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

IV.A Právna a faktická zložitosť veci

21. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd podotýka, že posudzovanie občiansko-právnej zodpovednosti poskytovateľa zdravotnej starostlivosti za smrť pacienta je komplikované nielen po právnej stránke, ale najmä po stránke skutkovej, pretože nutnosťou je častokrát rozsiahle a náročné znalecké dokazovanie. V tejto súvislosti však ústavný súd konštatuje, že ani faktická zložitosť sporu nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za priet'ahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce alebo inými nedostatkami v činnosti súdu vrátane jeho nečinnosti (m. m. I. ÚS 47/96, I. ÚS 173/2017). So znaleckým dokazovaním bol problém aj tomto prípade (viac v bode 24 odôvodnenia tohto nálezu, pozn.), ale dôvodom bola nedostatočná komunikácia okresného súdu

s ustanoveným znalcom, čo možno pripísať skôr na vrub neefektívnej činnosti súdu ako faktickej zložitosti prejednávanej veci.

IV.B Správanie účastníka konania

22. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu vyžiadaného spisu okresného súdu, konštatuje, že správanie sťažovateľa ako jedného zo žalobcov v predmetnom konaní nemalo negatívny vplyv na dĺžku konania. Žalobcovia síce po podaní žaloby žiadali, aby im súd priznal oslobodenie od súdnych poplatkov, čo predĺžilo súdne konanie približne o rok, ale toto predĺženie konania bolo dané aj objektívnou náročnosťou získania relevantných informácií o majetkových pomeroch 4 osôb. Okresný súd navyše tejto žiadosti žalobcov čiastočne vyhovel, preto žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov nie je možné považovať za úkon na strane žalobcov, ktorý by zbytočne predĺžil predmetné súdne konanie. Po rozhodnutí o oslobodení od súdnych poplatkov žalobcovia reagovali promptne na výzvy súdu a viackrát žiadali súd, aby v predmetnej veci urýchlene začal konať. Správanie strán v napadnutom konaní preto podľa ústavného súdu nevytváralo prekážky pre (možný) plynulý postup okresného súdu.

IV.C Postup okresného súdu v napadnutom konaní

23. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní. Z doterajšieho priebehu napadnutého konania popísaného v bode 7 odôvodnenia tohto nálezu vyplýva, že došlo k viacerým na prvý pohľad očividným obdobiam neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu (obdobie od 12. októbra 2014 do 28. mája 2015 v trvaní 7 mesiacov, obdobie od 24. augusta 2015 do 17. decembra 2015 v trvaní 4 mesiacov, obdobie od 3. marca 2016 do 12. októbra 2016 v trvaní 7 mesiacov, obdobie od 27. februára 2017 do 27. novembra 2017 v trvaní 9 mesiacov, obdobie od 8. januára 2018 do 26. apríla 2018 v trvaní 3 mesiacov, obdobie od 26. apríla 2018 do 25. októbra 2018 v trvaní 6 mesiacov, obdobie od 26. októbra 2018 do 4. februára 2019

v trvaní 3 mesiacov a obdobie od 4. februára 2019 do 3. mája 2019 v trvaní 3 mesiacov), keď okresný súd nevykonal žiadny úkon v predmetnom konaní. V napadnutom konaní teda došlo k neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu v celkovej dĺžke viac ako 40 mesiacov, čo možno v kontexte danej veci považovať za porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Ústavný súd poukazuje aj na zjavne neefektívny postup okresného súdu, keď po predložení znaleckého posudku žalobcami a po ich žiadosti na nariadenie pojednávania (24. augusta 2015) najprv nariadil súdne pojednávanie na 1. február 2016 a následne ho zrušil z dôvodu potreby vykonania znaleckého dokazovania. Po ustanovení znalca (12. októbra 2016) okresný súd uznesenie o ustanovení znalca zrušil (3. mája 2019) bez toho, aby bol vyhotovený znalecký posudok, a následne znova nariadil súdne pojednávanie na 14. október 2019.

24. Znalec po vrátení súdneho spisu okresnému súdu uviedol, že v konaní nemohol vyhotoviť znalecký posudok, pretože čakal, že mu okresný súd doplní podklady potrebné na dokončenie znaleckého posudku. Okresný súd bol ale presvedčený, že po vydaní uznesenia z 27. novembra 2017, ktorým nariadil žalovanej poskytnúť súčinnosť súdom ustanovenému znalcovi, už znalec nepotrebuje žiadne ďalšie podklady. Opísaná situácia predstavuje nepochopiteľné nedorozumenie medzi okresným súdom a ním ustanoveným znalcom, ktorému sa dalo predísť vzájomnou komunikáciou. V takomto prípade nedostatok komunikácie predstavuje taktiež neefektívny postup súdu.

25. Vo vzťahu k vyjadreniu predsedu okresného súdu, v ktorom poukazoval na nevyhovujúcu personálnu situáciu na okresnom súde, ústavný súd uvádza, že systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu strán v súdnom konaní. Taktiež mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03), resp. preťaženosťou príslušných súdnych oddelení.

V. Záver

V.A K bodu 1 výrokovvej časti nálezu

26. Na základe skutočností uvedených v predošlej stati ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 14/2013 porušené boli.

V.B K bodu 2 výrokovvej časti nálezu

27. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

28. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov.

V.C K bodu 3 výrokovvej časti nálezu

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal.

Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadost'učinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

30. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

31. Sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 €, ktorú odôvodnil tým, že smrť jeho bratranca natrvalo negatívne zasiahla do jeho spoločenského aj osobného života. Ústavný súd považoval sťažovateľom uplatnenú sumu za neprimeranú, pretože skutočnosť, že sťažovateľa zasiahla smrť blízkej osoby nemá bezprostrednú príčinnú súvislosť so samotnou dĺžkou súdneho konania o ochranu osobnosti, resp. s dĺžkou prieskumov v takomto konaní. Ústavný súd ale prihliadol na skutočnosť, že v napadnutom konaní došlo očividne k neefektívnej činnosti a neodôvodneným prieskumom zo strany okresného súdu, a preto sťažovateľovi priznal finančné zadost'učinenie v sume 500 €.

V.D K bodu 4 výrokovvej časti nálezu

32. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

33. Sťažovateľ si uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním právnym zástupcom. Sťažovateľ si uplatnil túto náhradu trov konania v samotnej ústavnej sťažnosti vo výške 415,51 €.

34. Ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľa náhradu trov konania v sume 415,51 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2019 v sume 163,33 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2019 v sume 9,80 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Súčet vo výške 346,26 € bol navýšený o daň z pridanej hodnoty so sadzbou 20 % (69,25 €), pretože právny zástupca sťažovateľa je platiteľom dane z pridanej hodnoty. Výsledná suma, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľovi ako náhradu trov právneho zastúpenia, preto bola vo výške 415,51 €.

35. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

VI.

36. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2019